

Aseguruak, Pentsio-Planak eta Aurrikuspen Sozialeko Entitateak

Jose R. Urrutia

Aseguruaren alorreko perspektibak

1. Eboluzioa

Aseguruaren munduan eta 70eko hamarkadaren hasieratik, bi aro estrategiko ongi bereiziak garatu dira. 1970etik 1979ra doazen urteak, egonkortasunaren ezaugarria erakusten dute, sektorearen hazkunde moderatu batekin eta konpainien iharduteko era oso ohizko batez, agian herri garatueta nagusitu zen krisi ekonomikoak eta inflazio altuak sortua, hala nola bai atzerriko taldeetan eta baita estatuko Konpainietan ere zegoen berrikuntza teknologiko eta humano eskasak eragina.

80ko hamarkadak dinamismo interesgarria aurkezten du ordea, herri garatueta errekupeazio ekonomikoak, inflazioaren euspenak eta nazioek EEEan izan duten anexo-prozesuak sortua. Aseguru-konpainiek ekintza berritzaileei heltzen diete beren eskaintza gehitu asmoz eta horrela aseguru-produktuen eta finantz produktuen arteko mugak zedarrigaitzak dira, baita espezialistentzat ere. Epe motzerako termino finkoko aseguru bat eta aurrezki-plan bat epe horrextarako, ia gauza bera bezala jotzen dira. Betidanik fi-

nantzario bezala ulertu izan denari aseguruari baino gehiago lotzen zaizkion Aseguru-produktuak agertu dira (Prima Bakarrak). Eta alderantziz, badira Finantz Erakundeek (Aurrezki-Kutxek eta Bankuek) eskaintzen dituzten produktuak, ohituraz aseguru bezala ulertu izan denaren oso gertu daudenak (Jubilazio-Kontuak, Pentsio Indibidualen Planak, etab.).

Bestalde, talde atzerritarrak hasi dira edo oso interesatuak daude Estatuan sartzen edo/eta beren posizioa marko horretan sendotzen, behar bezala ez zaindu eta ez motibatu ere ez den merkatu potentzial posible bati begira. Defentsako arrapostu gisa Aseguru-Konpainia Estatalen artean kontzentrazioarako joera nagusitu da, bategite eta eskurapenen bidez, edota tekniko eta finantzarioki oso egoera zailean aurkitzen direnen likidazio-prozesu bat.

Aurrezki-Kutxak eta Bankuak, arriskua eta aurrezkoa nahasturik dituzten zerbitzu posibleak eskaintzeko beti prest, aseguruaren ohizko kontzeptuarekin hautsiz, beren bezeroei, ekonomia domestikoei eta enpresa txiki eta ertainei bere beharrianetara egokitu daitezkeen produktuak eskaintzen saiatzen dira, era honetan atentzio eta arreta handiagoa ematea lortzen dutelarik. Horrela uler daiteke azkenaldi honetan Finantz Erakundeen aldetik Biziz-Aseguru eta Pentsioen Konpainia gero eta gehiago sortu izana.

Aseguru-sektorearen garapen-mailak egokia dirudi ekonomia espainiarraren testuinguru orokorrean, baina populazioaren usadio eta ohiturak aldatzen ez diren bitartean hazkundera mugatua izango da. Dena den, esan daiteke aseguratu potentzialaren atentzioan eremu zabala dagoela oraindik jorratzeko.

Horretarako beharrezkoa izango da arreta berezia eskaintzea aseguru-produktuen banaketa-bideei (bizi-aseguruak, kolektiboak edo indibidualak, arrisku industrialak, automobilak, pertsonal orokorrak, etab.), edota eskaria estimatu ahal izateko inizatiba-sail bat martxan jartzea.

2. Nazioarteko egoera: herriz herri

Aseguru-primen kopurua mundu osoan 1984. urtean bilioi-erdi dolarretaraino igo zen, gutxi gorabehera. Area handiei begira, EEBBek eta Kanadak eskaintza horren erdia baino gehiago hartzen dute (%54), ondoren EEEko nazioak %20) eta Japonia (%15) datozelarik.

Aseguru-primen kopurua (1984)

Area	Prima-kopurua*	Banaketa (%)
Ipar Amerika	270.250	54,05
EEE	101.500	20,30
Japonia	73.900	14,78
Europa (EEE salbu)	16.100	3,22
Ozeania	9.500	1,90
Bestelakoak	28.750	5,75
Guztira, Mundu osoan	500.000	100,00

* Milioika USA dolarretan

Biztanleko primen ratioa hartzen bada kontutan, EEBB dira berriro ere aseguruaren ezarpen handieneko herrialdea, 1.071 dolarrekin 1984ean, eta atzetik datoz Suitza (880 \$), Kanada (629 \$) eta Japonia (613 \$). Europako Ekonomi Elkarteko nazioetatik Alemania da lehen postuan dagoena, 531 \$ekin. Bestalde, herririk gehientsuenentzat, aseguru-primak beren BPGaren %5,5 eta %7 bitartekoa suposatzen dute.

3. Espainiako aseguru zuzena

1985eko ekitaldian Espainiako aseguru zuzeneko primen kopurua 530.000 milioi pezetatik gora estimatzen da, aurreko urtearekin %13,9ko gehikuntza batekin. Errekargu gehigarria beste 44.678,2 milioitara iritsi zen, %8,7ko gehikuntza batekin, honek garrantzi erlatiboaren pausoz pausokako beherakada suposatzen duelarik. 1984eko ekitaldian, aseguru zuzeneko primen %18,25eko hazkundea jasan zuten. Bestalde, 1973-1983 denboraldia bitarteko hazkundea urteko %19,7 izatera iritsi zen.

Adarrei begiratuz, aseguruaren pisurik nagusia automobilen borondatezko adarrari dagokio, primen %22,76arekin; ondoren datoz bizi-aseguruaren adarra (%13,55) eta osasun-asistentziarena (%11,91). Gehikuntzarik handiena arriskuanitzei (%33 1985ean)

eta bizi-aseguruei (%24,65 azken urtean) dagokie. Beste muturrean nabarmentzekoa da suteen, istripu pertsonalen eta lapurreten adarrek jasan dituzten gehikuntza txikiak.

Aseguru zuzeneko primen banaketa, adarren arabera

Adarra	Banak. % 1985	Gehik. % 1985	Gehik. % 1984
Automobila, borondatezkoa	22,76	14,13	17,30
Bizia	13,55	24,65	22,70
Osasun-asistentzia	11,91	21,52	18,60
Automobila, derrigorrezkoa	8,58	2,52	15,70
Suteak	7,91	8,41	12,60
Istripu pertsonalak	7,52	9,06	11,80
Arriskuanitzak	6,65	32,84	31,00
Garraioak	5,87	-0,63	22,00
Heriotzak	5,16	13,63	16,80
Kreditua eta Kauzioa	2,24	13,82	3,20
Erantzukizun zibila	2,07	16,59	12,90
Lapurreta eta espoliazioa	1,15	5,37	7,10
Bestelako adarrak	4,63		28,90
Guztira	100,00	13,86	18,25

4. Euskal Herriko merkatu aseguratzailea

Aseguruen merkatuak Euskal Herriko Komunitate Autonomoan eta Nafarroan duen bolumena datu ezezaguna da oraindik. Ezagutzen ditugu beren egoitzak eremu honetan dituzten konpainiek jaulkitako primak, 1984ean 29.423 milioitaraino iritsi zirenak. Horietatik 2.659 bizi-aseguruen adarrari dagozkio eta gainerakoak beste adarrei. Hala ere, datu hau ez da baliagarria gertatzen konpainia hauek gure esparru geografikotik at ere iharduten bait dute, eta beren egoitza soziala Euskal Herriko K.A. edo/eta Nafarroatik kanpo eduki arren hemen ari diren beste konpainia asko ere bai bait daude.

Zifrak estimatu ahal izateko saio batean, 1984ean Euskal Herriko Komunitate Autonomoko eta Nafarroako biztanleria kontutan hartuz (2.655.000 biztanle) eta biztanleko aseguru-primen ratioa eta dolarraren kotizazioa urte horretan, 1984erako, gutzira primen kopurua 35.000 milioi pezeta inguruan dago.

Aseguruaren sektorea %14 inguru hazi zenez 1985ean gutxi gorabehera, Euskadiraiko estima dezakegun merkatuaren bolumena 40.000 milioi pezetakoa izan daiteke gutxi gorabehera, Estatu mailako 530.000 milioi pezetan aldean %7,55 inguru suposatzen duena hain zuzen.

Espanian 1985ean izandako aseguru-primen adarkako banaketa aplikatuz, ondorengo estimazioa lortuko genuke Euskal Herriko Komunitate Autonomoko eta Nafarroako merkaturako:

Primen estimazioa

<i>Adarra</i>	<i>Banak. % 1985</i>	<i>E.H.K.A. eta Nafarroa</i>
Automobila, borondatezkoa	22,76	9.104
Bizia	13,55	5.420
Osasun-asistentzia	11,91	4.764
Automobila, derrigorrezkoa	8,58	3.432
Suteak	7,91	3.164
Istripu pertsonalak	7,52	3.008
Arriskuanitzak	6,65	2.660
Garraioak	5,87	2.348
Heriotzak	5,16	2.064
Kreditua eta Kauzioa	2,24	896
Erantzukizun zibila	2,07	828
Lapurreta eta espoliozioa	1,15	460
Bestelako adarrak	4,63	1.852
Gutzira	100,00	40.000

5. Sektorearen erronka berriak

Asegururako joera, bai Euskadiko geure esparru geografikoan eta baita Estatuan ere, gero eta handiagoa da.

Estaldura-maila ez da nahikoa gertatzen arriskuan eta, bereziki, aurrezkian eta dirudienez, logikoa den bezala, Bizi-Asegurua-ren eboluzioa Estatuko gainerantzekoan izango denaren paraleloa suertatuko da.

Orientazio gisa 10.000 eta 15.000 milioi pezeta bitartean zifratu daitezke urteroko primak Euskal Komunitate Autonomoan 1988rako, Bizi-Aseguruari dagokionez. Prima bakarrik zifra garrantzitsuak ari dira lortzen eta beren etorkizuna legeria fiskalak eskainiko dien arreta-mailaren araberkoa izango da. Bizi-Aseguruan, prima bakarrik gabe, hazkundera %30etik %40 bitartekoa izan da azken urteotan, igurikapenak optimistak izanik datozen urteetarako (%40 1989rako).

Erronka berriei aurre egiteko Aseguru-Konpainiek har dezaketen edozein estrategiaren garapenak antolamendu-egokitzapenen sail bat eskatuko du haiengandik, batez ere giza balia bideei edota beraien arkitekturaren berrikuntzari dagozkienak, sistemak edo teknologia direla.

Bestalde eta gure artean inizatiba edo ekimen pribatuko borondatezko Aurrikuspen Sozialeko Planek lortuko duten garrantzia izango da Konpainia Aseguratzailerak eta Finantz Erakundeek hartu beharreko erabaki berriekin zerikusia duten arazoei modu egokian erantzuteko ahalmena emango diena.

Pentsio-Planak eta Borondatezko Aurrikuspen Sozialeko Entitateak

1. Aurrekinak

Euskal Herrirako Autonomi Estatutuak Lege Organiko bezala 3/1979, Abenduaren 18koa, bere I. Tituluan (Euskal Herriko kompetentziei dagokienez) eta bere 10,23 artikuluan kompetentzia esklusiboa esleitzen dio Euskal Herriko Komunitate Autonomoari Gizarte-Segurantzian integratu gabeko Mutualitateen arazoan.

Konpetentzia eskusibo honek zera esan nahi du, gai honetan egon daitekeen muga bakarra testu konstituzionala dela eta, beraz, Euskal Parlamentuak legistatzeko gaitasuna zuela Euskal Herriko eta bertako pertsonen berezitasun eta idiosinkrasiara ongien moldatuko litzatekeen lege-marko berri eta egokia eraikitzeko, Euskal Administrazioa eta berau ordezkatzeko luketen Erakundeak mutualismoaren mundura hurbiltzeko, alor honek gure hiru Lurralde Historikoetan garapen garrantzitsua eduki bait zuen.

Gai honek Eusko Jaurlaritzarentzat zuen interes eta garrantziaren adibide gisa, esan beharra dago lege 12/1981, Maiatzaren 13koa, egungo gure autonomiaren oinarriko bigarren zutabea den Kontzertu Ekonomikoa onartzen duen legea publikatu eta bi urte geroago, eta Errege-Dekretu 3228/1982, urriaren 15ekoaren bidez Batzorde Mistoan Gizarte-Segurantzaren integratu gabeko Mutualitateen transferentzia onartu eta urtebetera, gehingoaren eritziz onartu zela Gasteizko Parlamentuan lege 25/1983, urriaren 27koa, Borondatezko Aurrikuspen Sozialeko Entitateei buruzkoa. Lau hilabete beranduago eta otsailaren 20ko Eusko Jaurlaritzaren Kontseiluren deliberazioaren ondoren, onartu zen dekretu 25/1983koa, Borondatezko Aurrikuspen Sozialeko Entitateen Legearen Erregelamenduari zegokiona, Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian, 64. zk., 1984eko Apirilaren 16koan argitaratua.

Lege 33/1984ekoak, Abuztuaren 2koak, Aseguru Pribatuko Ordenazioari buruzkoak, bere IV. atalburuan, Aurrikuspen Sozialeko Mutualitateen gain legistatzen zuen eta Errege Dekretu 2.615/85ekoak, Abenduaren 4ekoak, Euskal Herrian baino ia bi urte beranduago, Estatu-mailan, Mutualitate, Montepio eta Entitateen funtzionamendua erregulatzen zuten printzipio tekniko berriak ezartzen zituen, Aseguruen Zuzendaritza Orokorren menpean jarritz, Lan-Ministraritzaren menpean egon ordez.

Lege 8/87koa, Pentsio-Planen eta Fondoan Erregulazioei buruzkoa, eta Dekretu 1.307/1988koa, Irailaren 30ekoa, Arautegiari buruzkoa aprobatzeak zalantzan jar erazten digu Estatuak Entitate hauek garatzeko duen interesa, aurrikuspen sozialeko sistema interesgarri bat osa bait zezaketen, Gizarte-Segurantzak gaur egun jasaten duen eta datozen ekitaldietan ere jasango duen presioa nolabait arinduz.

Oro har Pentsio-Planen eta Fondoan Erregulazio-Legean dauden artikulatua eta lege hori garatzen duen Arautegia askoz ere gogorragoak eta zehatzagoak dira borondatezko Aurrikuspen So-

zialeko Entitateena baino, eta honek zailtasunak eta arazoak sortezaziko dizkie bai sustatzaileei eta baita partaideei ere, Pentsio-Plan batera bildu eta egokitzeko orduan.

Estatu-mailako legeria berriaren ezaugarri garrantzitsuenetako bat bere konplexutasuna da (kontratuei eta antolamenduari dago-kienez), kasu askotan konplexutasun hori erabat artifiziosoa izan-rik, Legea jaio deneko baldintzek eragina (sozialak nahiz politiko-ak).

2. Aurrikuspen Sozialeko Entitateen eraketa eta funtzionamendua

Borondatezko Aurrikuspen Sozialeko Entitateak (BASE) borondatezko aurrikuspen sozialeko iharduerak burutzen dituzten erakundeak dira, beren helburu zehatz gisa bazkide edo mutualistak beren gertakizun desberdinetan (jubilazioa, alarguntzea, zurtasuna eta baliaezintasuna) edota beren ondasunak arrisku uste-kabeko edo/eta aurrikusgarrietatik babestea izanik.

Ez dute irabazi-asmorik; beren nortasun juridikoa erabatekoa eta independentea da eta ondarea Elkartea edo Erakunde sustatzailearengandik banandua daukate.

Entitate hauen ezarrera-eremu territoriala Euskal Herriko Komunitate Autonomoa da, bertan eduki behar dutelarik beren egoitza soziala.

Asoziazio hauen gestioa berei eta bere bazkideei soilik dagokie, eta berorien erantzukizuna ez da ez Euskal Administrazioa ezta honen funtzionarietara ere heltzen.

Entitateko bazkide izan daitezke interesaturik dauden pertsona fisikoak, beraientzat edota beren kausadunentzat onuraren bat lortzen badute, eta borondatezko baja eman dezakete gertakizuna jazo aurretik, beti ere gutxienez 10 urtez BASEan egon baldin badira eta estatutuetan horrela balego aurrerabakita.

3. Bestelako xehetasunak

Puntu honetara iritsi ondoren, beharrezko deritzot xehetasun batzuk egiteari, Euskal Herriko Borondatezko Aurrikuspen Sozialeko Entitateak erasan ditzaketenenak bait dira.

Aseguru Pribatuko Ordenazio-Legeak (84.8.2.) eta Aurrikuspen Sozialeko Entitate estatalen Erregelamenduak beren artikulatua eranskin bat dakarte, bere kompetentzikoak diren gaietan, Aurrikuspen Sozialari dagozkionak hain zuzen, Administrazio Zentralaren eta Autonomikoaren arteko harremanak era oso garrantzitsu batez ukitzen dituena. Aurrikuspen Sozialeko Entitateen ihardueraren ordenazioko zenbait alderdi Estatuak oinarrizko arau bezala kontsideratzeak aurrez aurre ezarri ditu Administrazio biak.

Onuradunentzat pentsio bakarragatik 5.000.000 pezetako launtza ekonomikoa, eta hileroko 100.000 pezeta errenta aldi baterako edo bizitza osorako bezala ezartzeak muga gisa, aldizka Gobernuak eguneratu ditzakeenak Ekonomi eta Hazienda Ministraritzaren proposamenaz Aurrekontuen Legeetan alde batetik eta Bazkide Babesleen partaidetzak Entitateen Gobernu-Organoeetan bestetik, organo sozialen kontrol eraginkorra suposatuko duen boto-kopurua inola ere lortu ez dezatela galdutuz, desberdintasunak areagotu egin ditu eta harremanak zaildu egoera nahikoa nahasia sorteraziz. Azken gai honetaz oraindik ere epaiaren zain dagoen errekurtsio bat egoteak gertaera bitxi samar bat sortu du errealitatean, eta zera da, Eusko Jaurlaritzak BASEaren baimenarekin eta ondoriozko Erregistroko inskripzioarekin batera doan inprimakian parrafo bat ezarri duela, honela dioena: "Era berean adierazten zaie Entitatearen Gobernu-Organoen osaketa etorkizuneari finkatu eta Komunitate Autonomo honetan aplikatuko den garapeneko arau batek ezarritakoari moldatu beharko zaiola".

Bestalde Eusko Jaurlaritzak 1987ko Irailean Auzitegi Konstituzionalaren aurrean Lege 8/87koaren aurka, alegia Pentsioen Plan eta Fondoaren Erregulazioari buruzko Legearen aurka tartertatutako errekurtsioa, haren artikulatuak Gernikako Estatutuak Euskal Herriko Komunitate Autonomoari Gizarte-Segurantzaren integratu gabeko mutualitateen gainean esleitzen dizkion kompetentziak urratzen dituela kontsideratuz, izaera eskusibo ezartzen den eskubidea hain zuzen, kontutan hartu beharreko beste alderdi bat da.

1988ko Abenduaren 27ko datan, Eusko Jaurlaritzak inkompetentzi errekerimendu bat egitea erabaki zuen Administrazio Zentralaren aurrean, Dekretu 1.307/1988, Irailaren 30ekoari buruz, Pentsioen Plan eta Fondoaren Erregulazioaren gainean. Erabaki honek Auzitegi Konstituzionalaren aurrean errekurtsio bat tarteratu baino lehenagoko aurre-pauso bat suposatzen du.

Konklusioa

Lege 8/87, Pentsioen Plan eta Fondoaren Erregulazioari buruzkoa eta Erregelamendu Errege Dekretu 1.307/88, irailaren 30ekoa, aurrekoa garatzen duena, agertu izanak eta Gizarte-Segurantzaren derrigorrezko sistemaren transformazio eta krisi sakonaren zurrumurruak Estatuan eta munduaren gainerantzeko lekuetan (Fuentes Quintana irakasleak El Escorial-en ospatutako Unibertsitate Konplutentsearen ikastaroetan Gizarte-Segurantzaren Institutu Nazionalaren ordainketa-etendura iragartzen zuen 2010 urterako), puri-purian jarri dituzte Aurrikuspen Sozialeko Entitateak eta be-rauek eskain ditzaketan diru-laguntzak.

Behin Foru-Arau Harmonizatzaileak onartu eta hiru Lurralde-etako Buletin Ofizialetan agertu direnean, eta Administrazio Zentralak errekurritu ez dituenean, autonomien esparru legal eta fiskala osatua geratzen da, nahiz eta oraindik zalantzaren bat egon.

Berarekin, enpresek, elkarteek, elkargo profesionalek, finantz erakundeek, pertsona indibidualek, etab.ek badute beste aukera bat Pentsioen Plan eta Fondoaren gain. Kontutan eduki beharko dituzte hori bai, lurraldeari eta helburuei dagozkien mugak (Foru-Arauen 2. eta 3. artikulua), zorrozki bete beharko dituztenak, kaltetuak izan nahi ez badute.

Euskal Instituzioen hurbiltasun eta interesak batetik eta arategi autonomikoaren malgutasunak bestetik, Kontzertu Ekonomikoaren mugen barnean, euskal administratuaren zerbitzuan jartzen dute borondatezko aurrikuspen sozialeko sistema pribatu bat, Gizarte-Segurantza Publikoak hain murriztuak dituen jubilazioak arindu ditzakeena eta gainera bultzada eta bizitasun-premia hain handian dagoen euskal finantz sistema indarberritzeko balio dezakeena.

Euskaratzailea: Jabier Agirre

J.R.U.E.

Federazioko Aurrezki-Kutzak eta Aseguruaren Esparrua. 1986 Abendua. Hego Euskal Herriko Aurrezki-Kutxen Federazioa.

Espanian Aseguru-Konpainiei planteaturiko herronka eta perspektibak. Mc Kinsey Txostena. 1988ko otsaila.

Pentsioen Plan eta Fondoari buruzko ihardunaldien ponentziak. Bilbo. 1988ko Abendua. Hego Euskal Herriko Aurrezki-Kutxen Federazioa.

SEGUROS, PLANES DE PENSIONES Y ENTIDADES DE PREVISION SOCIAL

ASSURANCES, REGIMES DE PENSIONS ET CAISSES DE PREVOYANCE SOCIALE

La aparición de la Ley 8/87 de Regulación de Planes y Fondos de Pensiones y del Reglamento Real Decreto 1307/88 de 30 de setiembre que la desarrolla y los rumores de crisis profunda y transformación del sistema obligatorio de la Seguridad Social en el resto del mundo y en el Estado, el Profesor Fuentes Quintana hablaba recientemente en los cursos de la Universidad Complutense, celebrados en El Escorial, de suspensión de pagos del Instituto Nacional de la Seguridad Social para el 2010, han puesto otra vez de actualidad a las Entidades de Previsión Social, y a las prestaciones que las mismas pueden conceder.

Con las Normas Forales Armonizadoras aprobadas y aparecidas en los Boletines Oficiales de los tres Territorios, y no recurridos por la Administración Central, el marco legal y fiscal autonómico queda completo aunque con alguna incertidumbre.

Con él, las empresas, asociaciones, colegios profesionales, entidades financieras, personas individuales, etc. etc., tienen otra opción frente a la de Planes y Fondos de Pensiones. Habrán de tener en cuenta, eso sí, las limitaciones territoriales y objetivas, (artículo 2 y 3 de las Normas Forales) que tendrán que cumplir a rajatabla, si no quieren verse perjudicadas.

La proximidad e interés de las Instituciones Vascas y la flexibilidad de la normativa autonómica, dentro de los límites del Concierto Económico, ponen al servicio del administrado vasco, un sistema de previsión social voluntaria y privado que puede aliviar las jubilaciones tan recortadas de la Seguridad Social Pública y puede servir además para vigorizar el sistema financiero vasco tan necesitado de empuje y vitalidad.

La publication de la Loi 8/87 de Contrôle des Régimes et Fonds de Pensions et du Règlement Royal du décret 1307/88 du 30 Septembre qui la développe et les rumeurs de crise profonde et de transformation du système obligatoire de la Sécurité Sociale dans le reste du monde ainsi que dans l'Etat, le professeur Fuentes Quintana parlait récemment dans les cours de l'Université "Complutense" tenus à l'Escorial, de la suspension de paiements de l'Institut National de la Sécurité Sociale pour l'année 2010, ont remis à jour les entités de prévoyance sociale et les prestations que celles-ci peuvent offrir.

La cadre légal et fiscal autonome se complète malgré quelques incertitudes avec les "Normas Forales Armonizadas" approuvées et parues dans les Bulletins Officiels des trois Territoires et dont l'Administration Centrale n'a pas fait appel.

Avec celui-ci, les entreprises, associations, corporations professionnelles, entités financières, particuliers, etc., etc., ont une autre option face aux régimes et Fonds de pensions. Il faudra tenir compte certes, des limitations territoriales et objectives (articles 2 et 3 des Normes Forales) qu'ils devront respecter rigoureusement s'ils ne veulent pas se voir lésés.

La proximité et l'intérêt des institutions basques ainsi que la souplesse de réglementation autonome, à l'intérieur des limites des conventions économiques, mettent à disposition de l'administré basque, un système de prévision social volontaire et privé qui peut soulager les retraites si restreintes de la Sécurité Sociale Publique et peut servir en outre à fortifier le système financier basque qui a tant besoin d'énergie et de vitalité.